

העובדה שרבין פנה דווקא אל וייצמן, ולא אל גנרלים אחרים, אינה מעידה דווקא על שיפוט מעורפל!

זוהי יכול

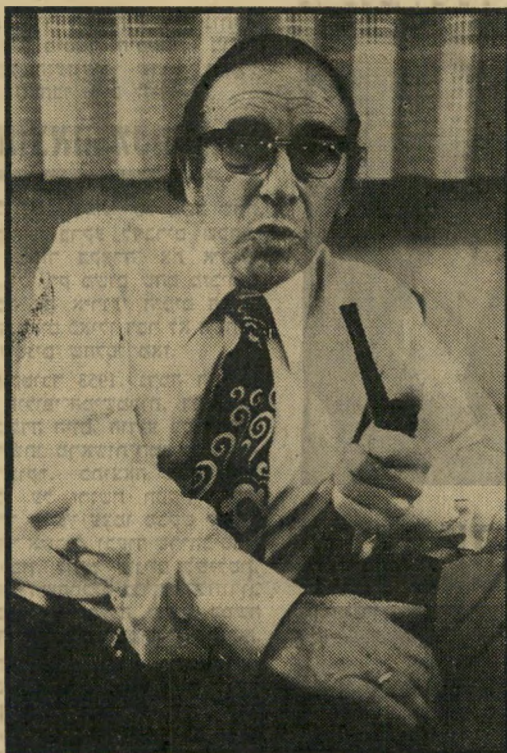
לקרות לכל אחד!

האם „ההתמוטטות” של יצחק רבין, ערב מיזחמת ששת־הימים, פוסלת אותו מלכהן כראשי־ממשלת ישראל? מאז פוצץ עזר וייצמן, בשבוע שעבר, את הפצצה שלו, ממרידה שאינה זו את הציבור. למרות אירעיון הכללי שעורר הניקוי, בשל העיתוי שלו, מחייבת השאלה עצמה תשובה מוסמכת. „העולם הזה” פנה לשני פסיכולוגים מוסמכים, וביקש מהם לחוות

האם „ההתמוטטות” של יצחק רבין, ערב מיזחמת ששת־הימים, פוסלת אותו מלכהן כראשי־ממשלת ישראל? מאז פוצץ עזר וייצמן, בשבוע שעבר, את הפצצה שלו, ממרידה שאינה זו את הציבור. למרות אירעיון הכללי שעורר הניקוי, בשל העיתוי שלו, מחייבת השאלה עצמה תשובה מוסמכת. „העולם הזה” פנה לשני פסיכולוגים מוסמכים, וביקש מהם לחוות

כלומר, אין סיבה מושגתת לפחד מהישנות של מצבים כאלה אצלו. אבל, אפשר גם לטעון שהיות שהוא קיבל התקף כזה, בצורה קלה, יש בכל־זאת סיכוי כלשהו — אמרי קטן מאוד — שבמצבים ביטחוניים ופוליטיים קשים יותר, אולי יקבל שוב התקף כזה.

כל זה נאמר מתוך הנחה שאינפורמציות הללו נכרו נות זמלאות, אבל יש סיבה סבירה לטעון שהמצב היה כה מיוחד ושונה, עד שאין סיכוי שיחזור מצב דומה.

ועדי יפה, שהיה או מזכירו של לוי אשכול ז"ל, סיר פר שיום או יומיים לפני מחלתו של רבין, התקיימה שיחה בין רבין לבין דויד בן־גוריון. בן־גוריון אמר ל־רבין, כך נמסר, שאם הוא יחליט לצאת להתקפת־פתע על מצריים, כלומר, אם הוא יגשים את התוכנית המוכנה וההגיונית במובן צבאי שהועמדה לרשותו, הוא ייכנס להיסטוריה כהורס הבית השלישי.

יצחק רבין שייך לדור שחונן על־ידי בן־גוריון, והא־מין בכל ליבו שבן־גוריון אינו רק מנהיג גדול ודגול — אלא גם אדם בעל כושר אינטלקטואלי חד־פעמי, שניחן לא רק ביכולת לראות את הנולד, אלא גם לחוות הת־פתחויות עתידיות לטווח ארוך. נוסף לכך, רבין חונן מנעוריו במיסגרת צבאית — במיסגרת הדורשת לא רק צייתנות לסמכות, אלא גם את קבלתה מאלה העומדים מעליו. מכאן, שעקב השיחה הזאת נוצר לגביו קונפליקט חמור מאוד, הוא נאלץ למרוד בבן־גוריון, שהיה מעין אב של המדינה, אב של צה"ל ודמות כימעט על־אנושית.

הוא היה צריך למרוד בו — או לוותר על ביצועה של תוכנית אשר, לאחר שבוצעה, הוכיחה את עצמה מבחינה צבאית. היות שרבין הכיר ביתרונות העצומים של התוכנית הצבאית הזו, ועם זאת הכיר גם בכישורו ובכושר הנבואי של בן־גוריון, הוא נזרק לתוך קונפליקט כימעט חד־פעמי, שיכול לשבור גם אנשים בעלי כריאות נפשית מושלמת. נזרק לקונפליקט כימעט ארכיטיפי (אב־טיפוס), קונפליקט מהסוג הניצחי שתואר בטרגדיות היווניות.

העובדה שהוא הצליח להתגבר, ובמהירות רבה, על המשבר ההעיוני והאישי, ולבצע אחרי זמן קצר כלי־כך את מה שבאספקלריה הזו מהווה מעין מרד הבן באב, מעידה דווקא על כושר נפשי ניכר, ואם בכלל אפשר להעלות טנדו טענה כלשהי, הרי אין זו הטענה שהוא נוטה להתקשים של הדרה משתקת, אלא שאולי יש לו, או היו לו, נטיות של הבן הטוב. משמע, שהוא יהיה נאמן יותר מאנשים אחרים, למיפגותו ולמימסד, מכאן אפשר אולי לנבא שלא תהיה לו נטייה לדלג על הממשלה ולהחליט לבד, בדברים הצריכים להיות החלטה קולקטיבית, ושהוא לא יקום מעין „מיטבח” — לא־חוקי, אם זהו פגם באישיותו — או מעלה — זהו דבר הנתון לשיפוטו של הבחור. זו כבר איננה שאלה פסיכולוגית.

לסיכום, איננו רואה בהתקף של רבין דאו סיבה כל־שהי לפסול אותו כמועמד, מסיבות של ריאנות הנפ־שית, אבל — אין במה שאמרת טענה שצריך להצביע בעדו דווקא. כלומר: מנקודת־ראות פסיכולוגית נראית האישיות שלו תקינה למולו תפקיד ציבורי, שאר ההח־לטות אינן פסיכולוגיות, אלא פוליטיות גרידא.

ככלל, הרבה יותר זמן, ומהגם כשהם מופיעים אצל אנשים בעלי נטייה בולטת להגיב בצורות כאלה, מדובר כאן, אם כן, על התקף קל מאוד, שלא היה מעורר תשומת־לב אילו הופיע אצל אדם שאינו נושא בתפקיד ציבורי, ואינו פועל במוקד של זקורות צי־בוריים.

הדיעה שהיה מדובר כאן על התקף כזה בצורה קלה מאוד מקבלת חיזוק יתר מאינפורמציה נוספת, רבין הוא בעל קריירה צבאית מפוארת שבהחלט דרשה ממנו לא

אין בהתקף של רבין דאו סיבה לפסול אותו כמועמד

פגם לעמוד במצבים בהם נדרש להחליט החלטות מכ־ריעות, אבל לפי האינפורמציות שבידינו, הוא לא הראה מעולם קודסליכן את הנטייה להגיב בחרדה עכשווית דיכאון ושיתוק ביחס להחלטות. מכאן, אפשר לומר שה־אפיוודה הזו אינה פוסלת אותו מלמלא תפקיד ציבורי, היות שסביר להניח, כי זהו אפיוודה חד־פעמי, ואין בה דווקא — כך אפשר להניח — הוכחה ש„ספי־השבריה” שלו נמוך מהרגיל.

ב ראשית דברי, ברצוני להעיר הערה כללית: כפי שדורשים מטייס בוסר־ראייה תקין, שלא יוחלש גם במצבים קשים של מתיחות, כן אנו רשאים לדרוש מ־מדינאי את הכושר לחשוב באופן צלול ולשפוט בהיגיון גם במצבים קשים, העלולים לעורר חרדה, שינאה או הלהבות־יחר.

מכאן, צדק מר וייצמן כשפירסם את הדו"ח שלו, וצד־קה העיתונות שעוררה ויכוח ציבורי בעניין הזה. אומנם, העלו את הטענה שאסור לפסול מדינאי בגלל סיבות אישיות — אלא צריך לשפוט אותו בהתאם לתוכנית הפוליטית שהוא מייצג והגשים, אך הטענה הזו צמחה מאידיאלוגיה מארכסיסטית מיושנת, מהגישה ה־היסטורית המטריאליסטית שהופרכה זה־מכבר.

נכון, התוכנית הפוליטית קובעת הרבה לגבי התנהי גותו של מנהיג פוליטי, אך גם התוכנית הטובה ביותר לא תעזור אם המנהיג אינו מסוגל להגשימה, בגלל פג־מים אישיים. כאמור — כפי שאנו דורשים מהטייס (לפני שהוא מקבל את רישיון־הטייס שלו), שיוכיח לנו שאינו פסיכופט ואינו סובל מארטריה סקלרוזיס (הסתידות־עור־קים) ועקב זיקנה, המערפלת את שיפוטו. כן הגיע הזמן שנבדוק גם את אישיותם של המועמדים הפוליטיים, עלימנח לקבוע את כושרם למלא את תפקידם הציבורי. דבר זה יפה לא רק לגבי מועמדים לגבי תפקיד ראש־הממשלה, אלא גם לגבי מועמדים לתפקידים אחרים. כולל המועמדות לכנסת.

אשר לעניינו של יצחק רבין: האינפורמציה העומדת לרשותנו היא, בעצם, דלה מדי, נאמר לנו שהוא קיבל בעין התקפה של חרדה עכ־שווית (אקוטית), כתגובה על המצב הביטחוני החמור שדרש ממנו החלטות גורליות; מצב שקיבל חמרת־יחר בגלל ההסנסנות של הממשלה־דאו, ושל שר־הביטחון דאו, שבעצם היה צריך להיות לפחות שותף מלא, אם לא שותף עיקרי, בהחלטות צבאיות עקרוניות, ועקב ההתקף הזה, שהתבטא בדיכאון ובאי־יכולת להחליט, לא היה רבין מסוגל למלא את תפקידו במשך יומיים.

אומנם, לפי כל הדיעות הוא לא איבד את הכושר השיפוטי הרגיל של אדם שמצבו הנפשי כשורה. משמע — הוא ידע שהוא חולה, ועשה מה שכל איש אחראי היה עושה במצב כזה — הוא פנה אל מי שהיה ענין־סגן־הרמטכ"ל — ראש אג"ם עזר וייצמן — וביקש ממנו למלא לפחות באופן זמני את תפקיד הרמטכ"ל. באופן עקרוני יכול היה גם לפנות לגנרלים אחרים, אך העובדה שפנה דווקא אל וייצמן אינה מעידה דווקא על שיפוט מעורפל, מכאן, שאפשר להשוות את ההתקף למחלות אחרות אשר משתקות אדם — או מונעות ממנו למלא את תפקידו, כגון דלקת־ריאות, דלקת־התוספתן, או משהו חמור בהרבה — ההתקף־לב!

ואין כל ביטחון שגם מועמד אחר לא היה מפתח אחת מהמחלות האלה במצב כזה, כתגובה פסיכוסומאטית על משבר טעון מתח עצום. זאת, ועוד, כל הצדדים המעורבים טוענים שההתקף הזה נמשך יומיים בלבד, התקפים שרעים אלה אקוטית (עכשווית), עם הסימפטומים המוכרים של דיכאון והסנסנות לגבי החלטות נמשכים.